

DIAK

Heidi Aarrekorpi

Taru Kinnunen

Sosiaali- ja terveysalan ammattitutkinto

Sosionomi (Amk)

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Opinnäytetyö, 2025

Ennaltaehkäisevä perhetyö varhaiskasvatuksen kumppanina

Opas vanhemmille Paimion ennaltaehkäisevistä lapsiperhepalveluista

TIIVISTELMÄ

Heidi Aarrekorpi ja Taru Kinnunen
Ennaltaehkäisevä perhetyö varhaiskasvatuksen kumppanina
31 Sivua ja 3 liitettä
Kevät 2025
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosionomi

Opinnäytetyö käsitteli varhaiskasvatuksen ja ennaltaehkäisevän perhetyön yhteistyön kehittämistä Paimion alueella. Kehittämistyön tavoitteena oli lisätä perhetyön näkyvyyttä varhaiskasvatuksessa ja madaltaa perheiden kynnystä hakea tukea. Kehittämistyössä käytettiin yhteiskehittämistä, jossa varhaiskasvatuksen ja perhetyön ammattilaiset sekä perheet itse olivat mukana yhteistyön suunnittelussa ja toteutuksessa. Yhteistyön tavoitteena oli luoda toimintamalli, jonka avulla varhaiskasvatus ja ennaltaehkäisevä perhetyö voivat jatkossa toimia tiiviimmin yhdessä perheiden hyvinvoinnin tukemiseksi. Työelämälähtöinen kehittämisprojekti toteutettiin yhteistyössä Verkanappulat Oy:n Nappulamäen ja Nappulakaaren päiväkotien sekä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen ennaltaehkäisevän perhetyön kanssa.

Yhteiskehittämistä toteutettiin varhaiskasvatuksen tiloissa, joissa perheohjaajat esittelivät toimintaansa henkilökunnalle sekä perheille vanhempainilloissa ja perhekahvilassa. Perhepalveluiden tavoitteena on tarjota matalan kynnyksen tukea vanhemmuuteen sekä lasten kasvuun ja kehitykseen liittyvissä asioissa. Opinnäytetyössä kartoitettiin perheiden tietoisuutta näistä palveluista ja kehitettiin toimintamalleja tunnettuuden ja saavutettavuuden parantamiseksi. Työssä nostettiin esiin myös keskeisiä teemoja, kuten lapsiperheiden hyvinvointi, varhaiskasvatus, perheyhteistyö ja ennaltaehkäisevät palvelut.

Tiedonhankinnan tuloksena laadittiin sähköinen opas Paimion alueen ennaltaehkäisevistä lapsiperhepalveluista, jota on helppo jakaa ja päivittää. Oppaasta tehtiin myös paperiversioita päiväkotien eteisiin. Loppukyselyssä selvitettiin perheiden kokemuksia kehittämistyön jälkeen, erityisesti palveluiden tunnettuutta, avun hakemisen helppoutta sekä oppaan ulkoasua ja selkeyttä. Opinnäytetyössä tarkasteltiin myös sosionomin roolia, yhteiskehittämistä kehittämismenetelmänä sekä koko kehittämisprosessia.

Asiasanat: ennaltaehkäisevä perhetyö, hyvinvointi, lapsiperheet, lapsiperhepalvelut, varhaiskasvatus

ABSTRACT

Heidi Aarrekorpi ja Taru Kinnunen
Preventive family work as a partner in early childhood education
31p., 3 appendices
Spring 2025
Diaconia University of Applied Sciences
Bachelor of Social Services

This thesis focused on developing collaboration between early childhood education and preventive family work in the Paimio area. The aim of the development work was to increase the visibility of family services within early childhood education and to lower the threshold for families to seek support. A co-development approach was utilized, involving early childhood education professionals, family workers, and families themselves in planning and implementing the collaboration. The overall goal of the collaboration was to create an operational model that enables early childhood education and preventive family work to support families more closely and effectively in the future. This working life-oriented development project was carried out in collaboration with the Nappulamäki and Nappulakaari daycare centers operated by a private ECEC service provider, and the preventive family work unit of the Wellbeing Services County of Southwest Finland.

The co-development process took place in early childhood education settings, where family counsellors introduced themselves and their work to staff during meetings and to families during parents' evenings and family cafés. The goal of family services is to offer low-threshold support. The thesis explored families' awareness of these services and developed models to improve their visibility and accessibility. The work also highlighted key themes related to the well-being of families with children, early childhood education, cooperation with families, and preventive services.

As a result of the information gathered, a digital guide to preventive family services in the Paimio area was created to ensure easy distribution and future updates. Printed copies were also made available in the entrance areas of daycare centers. A final survey gathered families' experiences after the development process, focusing on their awareness of services, the perceived ease of seeking help, and their views on the guide's layout and clarity. The thesis also examined the role and perspective of Bachelor of Social Services professionals, the use of co-development as a method, and the overall development process.

Keywords: early childhood education and care, families with children, preventive family work, services for families with children, well-being

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 LAPSIPERHEIDEN HYVINVOINTI	6
2.1 Lapsen hyvinvointi perheessä	6
2.2 Vanhempien hyvinvointi	7
3 VARHAISKASVATUS	8
3.1 Varhaiskasvatus perheiden arjen tukena	8
3.2 Monialainen yhteistyö.....	10
3.3 Varhaiskasvatuksen sosionomi.....	11
4 LASTEN JA PERHEIDEN HYVINVOINNIN TUKEMINEN	12
4.1 Varhaiskasvatus tukee koko perheen hyvinvointia.....	12
4.2 Ennaltaehkäisevät palvelut perheiden hyvinvoinnin tukijana.....	13
5 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE JA YHTEISTYÖKUMPPANI	15
6 KEHITTÄMISTYÖN TOTEUTUS	17
6.1 Kehittämismenetelmät.....	17
6.2 Kehittämistyön prosessin kuvaus.....	18
6.3 Käytännön toteutus	19
7 KEHITTÄMISTYÖN TUOTOS JA ARVIOINTI.....	20
7.1 Opas kehittämistyön tuotoksena	20
7.2 Kehittämistyön arviointi ja palaute.....	21
7.3 Eettisyys ja luotettavuus.....	23
8 POHDINTA	24
LÄHTEET.....	26
LIITE 1. Perhekahvilan esite	31
LIITE 2. Palautekysely vanhemmille	32
LIITE 3. Opas Paimion ennaltaehkäisevistä lapsiperhepalveluista	33

1 JOHDANTO

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta on tutkinut perheiden sosiaalipalveluiden varhaisen tuen tilannekuvaa ja kehittämistarpeita. Sekä sosiaalihuollon ammattilaisten että asiakkaiden näkökulmasta varhaisen tuen tarjoamisessa ei olla vielä onnistuttu riittävän hyvin. (Valtioneuvosto, 2024.)

Lapsiperheiden parissa työskentelevät sosiaalialan ammattilaiset kohtaavat yhä enemmän vanhempia, jotka tarvitsevat tukea ja ohjausta lastensa erilaisiin haasteisiin. Lapsella voi olla esimerkiksi käyttäytymiseen liittyviä haasteita. Myös lasten kehitykselliset neuropsykiatriset häiriöt, kuten esimerkiksi ADHD-diagnoosien määrä on kasvanut Suomessa 2000-luvulla. (THL, 2023). Omassa työssämme varhaiskasvatuksessa olemme havainnoineet, että lasten käyttäytymiseen liittyvät haasteet ovat lisääntyneet ja ilmenevät jo varhain. Olemme työssämme huomanneet myös, että erityisesti esikouluikäisillä lapsilla tarkkaavaisuus ja ylivilkkaus on arjessa lisääntynyt. Monet vanhemmat kokevat neuvottomuutta ja kaipaavat kipeästi apua sekä tukea selviytyäkseen näistä haasteista. Erinäiset haasteet saattavat lisätä myös vanhempien uupumusta. Perheiden tilanteen huomioiminen ja varhaisen tuen tarjoaminen varhaiskasvatuksessa on ensiarvoisen tärkeää.

Opinnäytetyömme on työelämälähtöinen kehittämistyö, joka koostuu opinnäytetyön raportista ja oppaasta Paimion alueen ennaltaehkäisevistä palveluista. Opinnäytetyömme idea syntyi varhaisen tuen tarpeesta ja lähti liikkeelle Verkanappulat Oy:n tilauksesta. Heillä oli ehdottaa yhteistyötä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen ennaltaehkäisevän perhetyön sekä varhaiskasvatuksen välillä. Harjoittelussa keväällä 2024 pääsimme aloittamaan yhteistyötä ja seuraavana syksynä jatkoimme sen kehittämistä opinnäytetyön merkeissä. Nyt yhteistyölle koettiin olevan tarvetta, sillä perheiden arjen haasteet näkyvät myös meille varhaiskasvatuksen työntekijöille ja matalan kynnyksen palveluille on kysyntää.

Opinnäytetyön tarkoitus on kehittää Verkanappulat Oy:n kahden Paimion yksikön Nappulakaaren ja Nappulamäen päiväkotien yhteistyötä Varsinais-Suomen

hyvinvointialueen ennaltaehkäisevän perhetyön kanssa. Tavoitteena on tiiviillä perheiden, varhaiskasvatuksen ja ennaltaehkäisevän perhetyön välisellä yhteistyöllä tukea perheitä näiden kasvatustehtävissä ja antaa keinoja selviytyä arjen haasteissa. Tavoitteena on myös kehittää laajempaa yhteistyötä ennaltaehkäisevän perhetyön kanssa ja saada heidän toimintaansa näkyväksi varhaiskasvatuksessa. Yhteistyössämme on mukana Varhan ennaltaehkäisevän perhetyön tiimi sekä perheet ja lapset. Lisäksi toiminnan kehittämiseen osallistuvat päiväkodin johtaja ja muu henkilökunta. Pääasiassa opinnäytetyön prosessi tapahtuu varhaiskasvatuksen tiloissa.

Valtioneuvoston teettämän tutkimuksen (2024) mukaan vuonna 2015 voimaan tulleen sosiaalihoitolain uudistuksella on pystytty parantamaan perheiden varhaisen tuen saatavuutta, sillä lapsiperheillä on nyt tarveharkintainen oikeus saada kotiin varhaista tukea ilman lastensuojelun asiakkuutta. Palveluita on kehitetty monialaisesti, mutta painopiste on ollut liikaa sosiaalityöntekijöissä. Sosiaalihoillon muiden ammattilaisten ja eri alojen asiantuntijoiden osallistamista tulisi lisätä, samoin kuin asiakkaiden aktiivista mukaan ottamista. Kun hyödynnetään laajempaa asiantuntijaverkostoa, voidaan tarjota kattavampaa ja varhaisempaa tukea lapsille ja perheille.

2 LAPSIPERHEIDEN HYVINVOINTI

2.1 Lapsen hyvinvointi perheessä

Lasten hyvinvointi on tiiviisti yhteydessä heidän kasvuympäristöönsä. Perheen taloudellinen tilanne, ihmissuhteet, harrastusmahdollisuudet sekä asuinympäristö ovat keskeisiä tekijöitä, jotka vaikuttavat lapsen hyvinvointiin. Maailman terveysjärjestön mukaan hyvinvointi koostuu fyysisestä, henkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista. YK:n lastenoikeuksien sopimus nostaa esille useammassa artiklassaan lasten hyvinvoinnin turvaamisen. Lapsi toimii vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa ja lapsen vanhemmilla on suuri vaikutus lastensa kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Lapsen fyysiseen hyvinvointiin kuuluvat esimerkiksi liikunta, riittävä uni ja terveellinen ravinto. Fyysinen hyvinvointi ylläpitää toimintakykyä ja terveyttä sekä luo mielihyvän tunnetta. Vanhempien tehtävänä on huolehtia lapsen ravinnosta, riittävästä unesta ja ulkoilusta. Oikeanlainen päivärytmi auttaa luomaan perustan fyysiselle hyvinvoinnille. Vanhempien tehtävänä on vastata lastensa tarpeisiin. Turvallinen suhde luo lapselle luottamusta, lohtua ja turvaa. (Pulkkinen, 2022, s. 17–63.)

Pienten lasten digilaitteiden käyttö on lisääntynyt. Tämän voimme todeta työsämme varhaiskasvatuksessa. Lapset puhuvat arjessa yhä enemmän esimerkiksi erilaisista peleistä, joita saavat pelata. Perheen yhteinen aika helposti kuluu digilaitteita käyttäen ja esimerkiksi yhdessä tekemiseen ja ulkoiluun jää yhä vähemmän aikaa. Vanhempien kanssa käydyissä keskusteluissa on noussut esiin myös, että perheiden yhteiset ruokailut ovat vähentyneet, johtuen kiireisestä arjesta. Yhteinen ruokailu vahvistaa vuorovaikutusta perheen jäsenten kesken sekä edistää lasten keskustelutaitoa. Vuorovaikutus edistää myös lapsen sosiaalista hyvinvointia. On tutkittu, että yhteinen ruokailu tukee muun muassa lasten mielen hyvinvointia. (Pulkkinen, 2022, s. 62.) Mielen hyvinvoinnille on tärkeää myös läheiset ihmissuhteet kotona sekä lasten tarpeisiin vastaaminen (THL, 2024). Lämpimät ja vahvat perhesuhteet ovat tärkeitä suojaavia tekijöitä, jotka auttavat lasta kohtaamaan elämän haasteita (Lahtela, 2022)

2.2 Vanhempien hyvinvointi

Vanhemmuus on yksi elämän tärkeimmistä tehtävistä. Jokaisella lapsella on oikeus kasvaa turvallisessa ympäristössä hyvinvoivan aikuisen tukemana. Hyvinvointiin vaikuttavat taloudelliset resurssit, ihmissuhteet, vuorovaikutus ja osallisuus. Vanhemmuus tuo muutoksia arkeen ja se vaikuttaa näihin kaikkiin elämän osa-alueisiin. Merkittäviksi tekijöiksi korostuvat toimeentulo, ajanhallinta sekä vanhempien voimavarat. (Karvonen ym., 2022, s. 133.)

Nykypäivän vanhemmuutta kuvataan kovin hektiseksi, ja se edellyttää molempien vanhempien aktiivista osallistumista. Vanhempien uupumus nähdään stressiperäisenä ilmiönä, jolle on ominaista tunne-elämän uupumus, väsymys vanhemmuuteen ja emotionaalinen etäisyys lapseen. Suomalaistutkimuksen mukaan vanhempien uupumukseen vaikuttavat monet tekijät, kuten nuori ikä, äitiys, työttömyys, taloudelliset haasteet ja erityisesti perfektionismin tavoittelu eli pyrkimys olla täydellinen vanhempi. (Karvonen ym., 2022, s. 150.)

Lapsen haastava ja epätoivottu käytös voi hankaloittaa perheiden arkea. Ylivilkas ja uhmakas lapsi koettelee vanhemmuutta ja voi lisätä vanhempien uupumista. Vuorovaikutus lapsen ja vanhemman välillä on vaarassa heiketä. (Mielenterveys-talo, i.a.) Vanhempien on hyvä tietää, että lapsen itsesäätelytaito on vasta kehittymässä ja lapsi opettelee uusia taitoja. Lapsi ei käyttäydy tahallaan huonosti, haastavan käytöksen takana on aina jokin syy. Lapsi tarvitsee aikuisen tukea itsesäätely- ja vuorovaikutustaitojen kehittymiseen. (Ahonen, 2017, s. 18–29.) Vanhemmat puolestaan voivat tarvita ammattilaisen apua ja tukea auttaakseen lastaan kehittymään. Lasten neuropsykiatriset häiriöt, kuten ADHD voi kuormittaa vanhempia monella tapaa. Vanhempien hyvinvointiin ja jaksamiseen vaikuttavat merkittävästi saatavilla oleva tieto, tuki ja apu. Jokainen lasten kanssa työskentelevä ammattilainen voi tarjota tukea ja helpottaa perheen arkea. Esimerkiksi varhaiskasvatuksen ammattilaisten tarjoama tuki ja neuvonta voivat merkittävästi edistää vanhempien jaksamista. (Mieli, i.a.)

Vanhemmuudesta ja lapsiperheen elämästä puhuttaessa nousee usein esiin käsite ruuhkavuosi. Ruuhkavuosina vanhempien omat tarpeet jäävät taka-alalle, ja

arkea hallitsevat kiire, väsymys ja erilaiset huolet. Riittämättömyyden tunne korostuu ja suorituspaineeet ovat arjen keskiössä. Riittämättömyys on luonnollinen tunne ja siitä puhuminen voi helpottaa. Tämä voisi tapahtua esimerkiksi perhekahviloiden ja muiden vertaistukiryhmien kautta, joissa vanhemmilla on mahdollisuus kohdata muita vanhempia ja keskustella. Tärkeäksi nousee myös vanhempien oma aika hyvinvoinnin edistäjänä. Aikataulujen järjestäminen arjessa antaa vanhemmille mahdollisuuden esimerkiksi harrastaa. Tämä on olennaista heidän psykologisten perustarpeidensa eli yhteisöllisyyden, kyvykkyyden ja itsenäisyyden kannalta. (Pulkinen, 2022, s. 131–157.)

Vanhemman ei tulisi joutua kohtaamaan vanhemmuuden haasteita yksin. Yhteiskunnan tuella on merkittävä vaikutus vanhempien hyvinvointiin. Tarjoamalla tukea esimerkiksi varhaiskasvatuspalveluiden yhteydessä, voidaan puuttua haasteisiin varhaisessa vaiheessa. Hyvinvoivilla vanhemmilla on enemmän voimavaroja tukea lastensa hyvinvointia. (Pulkinen, 2022, s. 131–157.)

3 VARHAISKASVATUS

3.1 Varhaiskasvatus perheiden arjen tukena

Nyky-yhteiskunnassamme lapsiperheet ovat hyvinkin monimuotoisia. On esimerkiksi monikulttuurisia perheitä, uusperheitä, sateenkaariperheitä, yhdenvanheman perheitä ja sijaisperheitä. Perheiden monimuotoisuutta kohdataan myös varhaiskasvatuksen arjessa. Varhaiskasvatuksen henkilöstön tulisi hankkia tietoa etukäteen perheiden monimuotoisuudesta, sillä se luo luottamuksellista vuorovaikutusta perheiden ja työntekijöiden välille. Huoltajien on helpompaa avautua mahdollisista haasteista työntekijöille turvallisessa ja luottamuksellisessa ilmapiirissä. Työntekijän tulee kohdata kaikki perheet yksilöllisesti sekä tasavertaisesti. (Monimuotoiset perheet-verkosto, 2024.) Lapsi tarvitsee kasvaakseen ja kehittyäkseen turvallisia ja toimivia vuorovaikutussuhteita perhemuodosta riippumatta (Terävä & Böök, 2022, Luku 4 Moninaiset perheet ja varhaiskasvatus).

Varhaiskasvatusta määrittelee varhaiskasvatuslaki (L 540/2018). Varhaiskasvatusta ohjaa Opetushallituksen vuonna 2022 määrittelemä Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2022), joka velvoittaa varhaiskasvatuksen työntekijöitä tekemään työtänsä perusteiden arvojen ja tavoitteiden mukaisesti. Jokaisella lapsella on oikeus osallistua varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on lapsen kasvun ja oppimisen tukeminen, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen, syrjäytymisen ehkäiseminen sekä huoltajien tukeminen lastensa kasvatuksessa. (Opetushallitus, 2025.) Varhaiskasvatuspalvelua määrittelee myös erilaiset sosiaalipalvelujen lainsäädännöt kuten esimerkiksi Laki sosiaalihuollon asemasta ja oikeuksista (L 812/2000) sekä Lastensuojelulaki (L 417/2007), jonka mukaan lapselle on taattava hyvä ja turvallinen hoito ja kasvatusta sekä lapsella on oikeus erityiseen suojeluun.

Varhaiskasvatuksessa voidaan tukea perheitä arjen eri haasteissa kuuntelemalla huoltajia ja tukemalla heitä jaksamisessa. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea ja edistää koko perheen hyvinvointia niin, että arjessa otetaan huomioon lapsen etu. (Rantala & Uotinen, 2022, s. 145–155.) Varhaiskasvatuspalvelu voi olla joillekin perheille myös ennalta ehkäisevä lastensuojelun tukitoimi. Perheiden varhainen tukeminen on ensiarvoisen tärkeää. Vanhempien hyvinvointi vaikuttaa myös lasten hyvinvointiin. Kun varhaiskasvatuksen aikuiset ovat tuttuja lapsille ja heidän huoltajilleen, vanhempien voi olla helpompi puhua huolistaan. (Holmikari & Kanervo, 2022.)

Varhaiskasvatustulaisissa (L 540/2018) määritellään, että huoltajilla tulee olla mahdollisuus osallistua lastensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun ja he voivat olla mukana vaikuttamassa varhaiskasvatuksen toteutukseen ja arviointiin. Huoltajien kanssa avoimen ja kunnioittavan vuorovaikutuksen luominen on tärkeää, sillä se mahdollistaa luottamuksellisen yhteistyön varhaiskasvatuksen henkilöstön ja huoltajien välillä. (Opetushallitus, 2022, s. 37.)

3.2 Monialainen yhteistyö

Varhaiskasvatuslaissa (L 540/2018) säädetään monialaisesta yhteistyöstä. Lain mukaan varhaiskasvatuspalvelun on tarvittaessa toimittava yhteistyössä sote-alan palveluiden kanssa, mikäli lapsen tarvitsema tuki sitä vaatii. Sosiaalihoitolain 35§ (L 1301/2014) velvoittaa varhaiskasvatuksen ammattihenkilöä ottamaan yhteyttä hyvinvointialueen sosiaalihooltoon, mikäli hän työssään on saanut tietoonsa jonkun tarvitsevan sosiaalihoillon palvelua. Myös Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2022) mainitaan monialaisen yhteistyön merkitys lapsen edun mukaisesti sote-palveluiden kanssa. Varhaiskasvatuksessa monialaista yhteistyötä tehdään pääasiassa huoltajan suostumuksella. (OPH, s. 61, 2022.)

Monialaisen yhteistyön toimintaa ohjaavat yhteinen päämäärä ja sen suunnittelu. (Ainscow, 2019.) Lapsen lähiympäristö on sitoutunut lapsen oppimiseen ja osallistumiseen varhaiskasvatuksessa ja toimii tukeakseen hänen siirtymistään myöhemmin perusopetukseen. Lähin yhteistyökumppani varhaiskasvatuksen henkilökunnalla ovat lapsen vanhemmat ja perhe. Vanhempien osallisuus alkaa päivähoitopaikan valinnasta. Lisäksi he jatkossa osallistuvat avoimeen keskusteluun sekä varhaiskasvatuksen inklusiivisuuden arviointiin. Millä tavalla henkilökunta ohjaa heidän lastansa sosiaalisissa suhteissa ja millaisia vertaissuhteita lapsella on? Varhaiskasvatuksessa moniammatillinen henkilökunta ohjaa ja huolehtii lapsen osallisuudesta inklusiivisessa varhaiskasvatusympäristössä. Tämän lisäksi muun muassa varhaiskasvatuksen erityisopettaja sekä lasten terapeutit voivat toimia osana ryhmää muun henkilökunnan lisäksi. Vähintäänkin mallintamassa toimintaa ryhmässä sekä pienryhmissä ja antamassa vinkkejä hyvistä toimintamalleista. (Guralnick ym., 2019.)

Monialaisessa yhteistyössä eri asiantuntijat hyödyntävät omaa sekä toisten osaamista yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi (Ukkonen-Mikkola ym., 2021, s.71–84). Varhaiskasvatuksessa työntekijät työskentelevät erilaisten perheiden kanssa. Perheillä voi olla erilaisia tuen tarpeita ja myös perheiden kanssa tehtävä yhteistyö voi olla erilaista eri perheiden kanssa. Perheillä, joilla on erityisiä haasteita kuten esimerkiksi päihde- ja mielenterveysongelmien haasteita, taloudellisia haasteita tai sairauksien haasteita korostuu monialaisen yhteistyön merkitys

perheiden kanssa tehtävässä yhteistyössä. Monialaisessa yhteistyössä olisi hyvä keskittyä ennaltaehkäisevään työhön, jotta perheet saisivat varhain tukea eivätkä tilanteet pahenisi. Perhetyöntekijän ja varhaiskasvatuksen yhteistyön lisäämisellä pystyttäisiin paremmin vastaamaan perheiden tarpeisiin. (Rantala & Uotinen, 2022, s.145–155.)

Varhaiskasvatuksen sosionomin osaamiseen ja tehtävään kuuluu monialainen yhteistyö sekä eri verkostojen kanssa tehtävä yhteistyö. Hän osaa tarvittaessa suunnitella, toteuttaa, arvioida ja kehittää perhetyötä tai ennaltaehkäisevää lastensuojelutyötä. Hän ohjaa ja tukee muita työyhteisön jäseniä monialaisessa yhteistyössä. (Helminen, 2021, luku 2.)

3.3 Varhaiskasvatuksen sosionomi

Uusi varhaiskasvatustalaki (L 540/2018) astui voimaan syyskuussa 2018. Varhaiskasvatuksessa uusi ammattinimike on varhaiskasvatuksen sosionomi. (Talentia, 2022, s. 4.) Varhaiskasvatuksen sosionomin nimike hakee vielä paikkaansa varhaiskasvatuksessa, mutta osaamisalueina siinä korostetaan yhteistyötaitoja perheiden kanssa, palvelujärjestelmäosaamista ja moniammatillista yhteistyötä. Karkeasti ajateltuna varhaiskasvatuksen sosionomin pedagoginen asiantuntijuus voidaan jakaa neljään eri alueeseen. Lasten kasvun ja hyvinvoinnin tukemisen pedagogiseen asiantuntijuuteen, perheiden kanssa työskentelyn asiantuntijuuteen, moniammatillisen yhteisö- ja verkostotyön asiantuntijuuteen sekä yhteiskunnalliseen asiantuntijuuteen. Varhaiskasvatukseen ja sosiaalipedagogiikkaan suuntautuneet opinnot varhaiskasvatuksen sosionomikoulutuksessa vahvistavat sosionomien yhteiskunnallissosiaalista osaamista. (Nivala & Rönkkö, 2021, s. 128–133.)

Varhaiskasvatuksen sosionomin erityisosaaminen on perheiden kanssa tehtävä yhteistyö. Varhaiskasvatuksen sosionomi edistää ja vahvistaa lapsiperheiden hyvinvointia sekä tukee perheiden osallisuutta. Varhaiskasvatuksen sosionomi osaa työssään huomioida perhekulttuuriset moninaisuudet sekä havainnoida ja tunnistaa perheiden voimavaroihin vaikuttavia tekijöitä. Varhaiskasvatuksen

sosionomi on palvelujärjestelmän asiantuntija ja hän osaa tarvittaessa ohjata ja neuvoa perheitä oikeanlaisiin sote-palveluihin. Varhaiskasvatuksen sosionomin tehtäviin kuuluu myös monialainen yhteistyö sote-alan ammattilaisten kanssa. (Talentia, i.a; Suomen ammattikorkeakoulujen sosiaalialan koulutuksen verkosto, 2023.)

Varhaiskasvatuksen sosionomi voi työssään tukea vanhemmuutta järjestämällä vanhemmille esimerkiksi erilaisia tapahtumia, mitkä antavat mahdollisuuden verkostoitua muiden vanhempien kanssa ja saamaan vertaistukea (Satu Keisala, ym., 2024). Vertaistuellalla voi olla suuri merkitys varhaiskasvatusikäisten lasten huoltajille. Omien kokemusten jakaminen toisten vanhempien kanssa tukee vanhemmuutta ja auttaa jaksamisessa. Vertaistuki auttaa ymmärtämään erilaisten tunteiden sekä epävarmuuden kuuluvan vanhemmuuteen. Sosiaalisella tuella on positiivinen vaikutus vanhempien hyvinvointiin ja vanhemmuuteen sekä se edistää myönteisesti myös parisuhteen hyvinvointia. (Vanhempainliitto, i.a.)

4 LASTEN JA PERHEIDEN HYVINVOINNIN TUKEMINEN

4.1 Varhaiskasvatus tukee koko perheen hyvinvointia

Varhaiskasvatuksessa voidaan tukea perheitä arjen eri haasteissa kuuntelemalla huoltajia ja tukemalla heitä jaksamisessa. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea ja edistää koko perheen hyvinvointia. Hyvinvointia edistää perheiden vahvuuksien havainnointi. Tärkeintä on huomioida lapsen etu perheen arjessa. (Rantala & Uotinen, 2022, s. 145–155.) Varhaiskasvatuspalvelu voi olla joillekin perheille myös ennaltaehkäisevä lastensuojelun tukitoimi. Perheiden varhainen tukeminen on ensiarvoisen tärkeää. Vanhempien hyvinvointi vaikuttaa myös lasten hyvinvointiin. Kun varhaiskasvatuksen aikuiset ovat lapsille ja heidän vanhemmilleen tuttuja, vanhemmat saattavat kokea helpommaksi jakaa huoliaan. (Holmikari & Kanervo, 2022.)

Lasten ja perheiden hyvinvointia on viime vuosina pyritty parantamaan. Vuonna 2015 Sipilän hallitus käynnisti Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman, joka oli hallituksen yksi kärkihankkeista. Muutosohjelman tärkeimpänä tavoitteena oli edistää lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia sekä vahvistaa heidän osallisuuttaan perheiden monimuotoisuus huomioon ottaen. Hanke eteni Sipilän hallituksen kaudella vuoteen 2018 asti ja Marinin hallitus jatkoi hanketta 2023 vuoden loppuun. Vuosina 2020–2023 LAPE-muutosohjelman kehittäminen jatkui osana Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusohjelman hanketta. Kehittämiskohteina olivat lasten, nuorten ja perheiden matalankynnyksen palvelut. Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämisen lisäksi tavoitteiksi asetettiin perheiden omien voimavarojen vahvistaminen sekä lapsiperhepalveluiden kehittäminen niin, että kaikki palvelut tarjottaisiin yhtenä kokonaisuutena perhekeskuksissa. Perhekeskusten sekä peruspalveluiden kehittäminen auttavat parantamaan perheitä saamaan varhaista tukea arjessa. Muutosohjelman tavoitteena oli kehittää myös varhaiskasvatuksen ja koulun merkitystä hyvinvoinnin tukijoina. (Kalmari, 2024.)

4.2 Ennaltaehkäisevät palvelut perheiden hyvinvoinnin tukijana

Lapsi- ja perhetyö perustuvat hyvin pitkälti ennaltaehkäiseviin lähestymistapoihin ja toimenpiteisiin. Ennaltaehkäisevä työ tukee mm. lapsen kehitystä ja edistää lasten nuorten ja perheiden hyvinvointia. Työn keskipiste on lapsen arjessa mm. kotona, varhaiskasvatuksessa tai koulussa. Lapsen kehitys on tiiviisti yhteydessä huoltajien hyvinvointiin, jonka vuoksi mm. vanhemmuuden tukeminen varhain on tärkeää. Pienet lapset ovat erityisen riippuvaisia vanhemmistaan ja ympäristöstään, jossa elävät. Näiden tulee tarjota turvaa, huolenpitoa ja varhaisia vuorovaikutussuhteita. Ennaltaehkäisevällä toiminnalla, tukemalla perheitä kotona jo lapsuuden varhaisina vuosina, on suuri merkitys sekä lasten että vanhempien hyvinvointiin ja mielenterveyteen. (Aron ym., 2024.)

Kasvatus- ja perheneuvontapalvelu on sosiaalihuoltolain (L 1301/2014) mukaista matalan kynnyksen palvelua, joka on tarkoitettu alle 18-vuotiaille lapsille

perheineen. Kasvatus- ja perheneuvontaan voi olla yhteydessä oma-aloitteisesti tai esimerkiksi varhaiskasvatuksen työntekijöiden ohjaamana. Hyvinvointialueiden tehtävänä on vastata kasvatus- ja perheneuvonnan järjestämisestä lapsiperheille. Kasvatus- ja perheneuvonnassa työskentelee moniammatillinen työryhmä, johon kuuluu psykologeja, sosiaalityöntekijöitä, lääkäreitä ja joskus myös perheterapeutteja. Kasvatus- ja perheneuvonnasta saa tukea vanhemmuuteen, lasten ja nuorten kasvuun ja kehitykseen sekä pari- ja perhesuhteisiin. Perheneuvonta tarjoaa myös asiantuntija-apua ammattilaisille, jotka työskentelevät lasten, nuorten ja perheiden parissa. (THL, 2024.) Monipuolisesta palvelujärjestelmästä vanhemmat saavat monenlaista apua lapsena kehitykseen liittyviin ongelmiin ja haasteisiin, mutta vanhemmat tarvitsisivat enemmän myös tukea vanhemmuuteen. Tähän epäkohtaan tulisi löytää ratkaisuja ja resursseja. (Rantala & Uotinen, 2022, s.145–155.)

Perhetyö on sosiaalipalvelua, jota ohjaa sosiaalihuoltolaki (L 1301/2014 18§). Perhetyö voi olla ennaltaehkäisevää palvelua lapsiperheille ilman, että perheellä olisi lastensuojelun asiakkuutta. Perhetyön tarkoitus ja tavoite on tukea perheitä suunnitelmallisesti ja kokonaisvaltaisesti arjen eri haasteissa. (THL, 2024.) Ennaltaehkäisevä perhetyö tarjoaa tukea ja apua perheen arjen haasteisiin kuten esimerkiksi päivärytmiin ja arjen hallintaan. Ennaltaehkäisevästä perhetyöstä saa tukea myös vanhemmuuteen ja parisuhteeseen sekä apua elämän kriisi- ja muutostilanteisiin. Ennaltaehkäisevään perhetyöhön voi olla yhteydessä oma-aloitteisesti, varhaiskasvatuksen, neuvolan tai sosiaalihuollon ohjaamana. (Varha, 2025.) Luottamuksellisen suhteen muodostaminen työntekijän ja perheenjäsenten välillä on tärkeää. Läpinäkyvä ja avoin työskentely sekä perheenjäsenten kuuleminen ja arvostava kohtelu edesauttaa luottamuksen syntymistä. (THL 2024.)

Petteri Orpon hallitus on julkaissut hallitusohjelman Vahva ja välittävä Suomi. Ohjelmassa on tehty uudistuksia ja muutoksia esimerkiksi kansalaisten hyvinvoinnin turvaamiseksi sekä palveluiden saatavuuteen. Hallitus on ottanut päätöksenteossaan huomioon lapsiperheet ja perheiden monimuotoisuuden. Hallituksen tavoitteena on kehittää matalan kynnyksen perhepalveluita hyödyntämällä perhekeskuspalveluita, joista saa tukea myös parisuhteeseen ja vanhemmuuteen.

Lisäksi yhteistyön hyödyntäminen kolmannen sektorin ja seurakuntien kanssa edistää perhepalveluiden kehittämistä. (Valtioneuvosto, 2023, s. 33.)

Useat kolmannen sektorin palvelut kuten esimerkiksi seurakunta ja järjestöt tarjoavat tukea ja ohjausta lapsiperheille. Mannerheimin Lastensuojeluliitto, MLL, on kansalaisjärjestö, joka tarjoaa tietoa ja tukea vanhemmuuteen sekä lasten ja nuorten kasvuun ja kehitykseen. Järjestön tavoitteena on lasten, nuorten ja perheiden osallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen yhdenvertaisesti, jota tukee moninainen vapaaehtoistoiminta. Vanhemmille on saatavissa sähköisesti monia erilaisia vinkkejä ja käytännön apuja sekä keskusteluapua arjen eri tilanteisiin ja haasteisiin lasten eri ikäkausina. (MLL, 2024.)

5 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE JA YHTEISTYÖKUMPPANI

Kehittämistyön tarkoituksena on saada aluilleen ja kehittää Verkanappulat Oy:n kahden Paimion yksikön Nappulakaaren ja Nappulamäen päiväkotien yhteistyötä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen eli Varhan ennaltaehkäisevän perhetyön kanssa. Keväällä 2024 harjoittelujakson aikana aloitimme yhteistyötä ottamalla yhteyttä Varhan ennaltaehkäisevän perhetyön tiimiin. Yhteistyöehdotuksemme osui myös heille sopivaan ajankohtaan. Tällöin teetimme päiväkotien asiakasperheillä kyselyn, jonka avulla kartoitimme heidän tietoisuuttaan ennaltaehkäisevän perhetyön palveluista ja ajatuksiaan tämän palvelun tarpeellisuudesta. Pohdimme myös yhdessä mahdollisia tulevia yhteistyöprojekteja ja työelämätahon kanssa sovittiin, että tartumme tähän mahdollisuuteen ja teemme tästä opinnäytetyömme. Opinnäytetyön tarkoituksena on edelleen kehittää ennaltaehkäisevän perhetyön ja varhaiskasvatuksen yhteistyötä ja tuoda esille niitä lähtökohtia ja tarpeita, miksi tällaiseen työhön on tällä hetkellä tarvetta. Tarkoitus on tuoda näkyväksi matalan kynnyksen tukea perheiden arjen haasteisiin ja näin saada helpommin ja nopeammin apua sinne, mihin sitä kaivataan.

Tavoitteena on tiiviillä perheiden, varhaiskasvatuksen ja ennaltaehkäisevän perhetyön välisellä yhteistyöllä tukea perheitä näiden kasvatustehtävissä ja antaa keinoja selviytyä arjen haasteissa. Tavoitteena on myös kehittää laajempaa yhteistyötä ennaltaehkäisevän perhetyön kanssa ja saada heidän toimintaansa näkyväksi varhaiskasvatuksessa. Tällöin henkilökunnan on helpompi ohjata perheitä hakemaan ajoissa apua perheen ongelmakohtiin sekä vanhemmille kynnys itse avun hakemiseen madaltuu. Henkilökunta saa keinoja perheiden arjen haasteisiin vastaamiseen ja perheiden tukemiseen. Varhainen puuttuminen lapsiperheiden ongelmiin helpottuu yhteistyön myötä. Ennaltaehkäisevä perhetyö tulee tutuksi, kun ohjaajat esittäytyvät ja toiminta tehdään näkyväksi. Opinnäytetyön tavoitteena on myös koota opas perheille Paimion alueen lapsiperheille suunnatuista palveluista. Oppaan avulla perheiden on helppoa hakeutua palveluihin, joita he tarvitsevat. Palvelut voivat olla vertaistukea, arjen haasteiden jakamista tai apua kotiin vietävien palveluiden muodossa.

Opinnäytetyön yhteistyökumppani on Verkanappulat Oy, joka on yksityinen päiväkotiketju. Se panostaa erityisesti yhteisölliseen pedagogiikkaan, johon kuuluvat tärkeänä osana muun muassa lasten kielellisten ja sosiaalisten taitojen kehittyminen sekä tunne-elämän taidot. Päiväkotiketju toimii pääasiassa Varsinais-Suomessa, ja siihen kuuluu lähes 30 päiväkotia 15 eri paikkakunnalla. Verkanappulat päiväkodit tarjoavat 1–6-vuotiaille lapsille koko- ja osapäiväistä hoitoa sekä esiopetusta. Toiminnassa korostetaan erityisesti yksilöllistä, osallistavaa ja yhteisöllistä toimintaa. (Verkanappulat, 2025.)

Verkanappuloilla on Paimiossa kaksi päiväkotia, Nappulakaari ja Nappulamäki, joiden kanssa on lähdetty viemään kehittämistyötä eteenpäin. Yhteistyötä toteutetaan pääasiassa varhaiskasvatuksen tiloissa. Molemmissa päiväkodeissa on 5 ryhmää ja yhteensä 157 lasta (1–6-vuotiaita), 116 perhettä ja 33 henkilökunnan jäsentä. Lisäksi taloissa kiertää varhaiskasvatuksen erityisopettaja vähintään kerran viikossa ja oma toimintaterapeutti, jolta saa tukea arjen erilaisiin haastaviin tilanteisiin.

6 KEHITTÄMISTYÖN TOTEUTUS

6.1 Kehittämismenetelmät

Sosiaalihuoltolaissa (L 1301/2014) korostetaan asiakaslähtöisyyttä ja osallisuutta. Yhteiskehittämisessä asiakaslähtöisyys ja osallisuus on vahvana keskiössä. Yhteiskehittämisessä asiakkaat, ammattilaiset ja asiantuntijat osallistuvat yhdessä esimerkiksi palveluiden tai toimintatapojen suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Yhdessä kehittäminen vaatii onnistuakseen avoimuutta ja hyvää vuorovaikutusta. (THL, 2018.)

Kehittämisprosessin vaiheet ovat suunnittelu, kehittäminen, toteuttaminen ja arviointi. Yhteiskehittämisessä asiakas on osallinen kaikissa prosessin vaiheissa. Palvelujen käyttäjät vaikuttavat aktiivisesti palvelun kehittämiseen. Yhteiskehittämisessä palvelun tuottajat ja käyttäjät ovat hyvässä vuorovaikutuksessa keskenään koko kehittämisprosessin ajan. Yhteiskehittäminen on asiakaslähtöistä kehittämistä. (Keskitalo, 2021.) Kehittämistyömme toteutimme yhteiskehittämisen menetelmällä, jossa mukana olivat varhaiskasvatuksen ammattilaiset, asiakkaina vanhemmat sekä asiantuntijana ennaltaehkäisevä perhetyöntekijä.

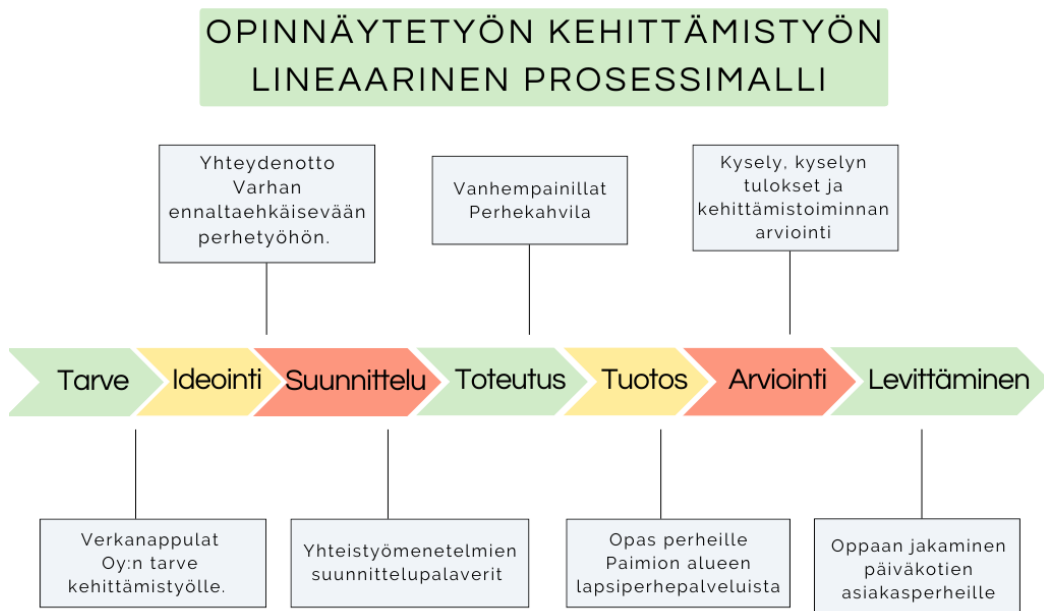
Keräsimme vanhemmilta palautetta kyselyn avulla (Liite 2). Kyselyn toteutimme vain suomen kielellä, koska kaikki vastaajamme olivat suomenkielisiä. Kyselyn teimme vanhempainiltojen, perhekahvilan sekä oppaan julkaisemisen jälkeen selvittääksemme, ovatko vanhemmat saaneet tarvittavaa tietoa perhetyön palvelusta, kokevatko he saamansa tiedon hyödylliseksi sekä onko opas vanhempien mielestä tarpeellinen, riittävän kattava ja selkeä.

Palautetta ja arviointia keräsimme myös työyhteisöltä, jossa kehittämistyö toteutettiin. Talon palaverissa toteutuva ryhmäkeskustelu oli toimiva palaute- ja arviointimenetelmä. Palaverissa keskustelimme kehittämistyön onnistumisista ja kehittämiskohteista. Keskustelussa saimme monipuolista palautetta kehittämistyöstä ja keskustelu antoi mahdollisuuden tuoda esiin tarkempia kysymyksiä. Keskustelu oli vuorovaikutteista ja refleктоivaa.

6.2 Kehittämistyön prosessin kuvaus

Kehittämistyötä suunnittelimme alusta alkaen yhdessä tilaajan Verkanappulat Oy:n kanssa. Suunnitelman lähtökohtana oli ajatus siitä, millä tavalla tehdä ehkäisevän perhetyön toimintaa näkyväksi varhaiskasvatuksen henkilökunnalle ja perheille. (Kuvio 1). Kehittämissyhteistyön aloitimme tilaajan kanssa elokuussa 2024. Ennaltaehkäisevän perhetyön perheohjaajat lähtivät mielellään mukaan yhteistyöhön kanssamme perheiden tukemiseksi. Tavoitteena on erityisesti tehdä yhteistyötä varhaiskasvatuksen kanssa. Aiemmin perheet ovat hakeutuneet palveluihin itsenäisesti tai lastenneuvolan ja lastensuojelutoimenpiteiden kautta.

Perheiden tukeminen ja varhainen puuttuminen ongelmiin koettiin myös tärkeäksi tehtäväksi varhaiskasvatuksen henkilökunnan puolelta. Tarkoituksemme oli lisäksi madaltaa perheiden kynnystä ottaa itsenäisesti yhteyttä ennaltaehkäisevän perhetyön perheohjaajiin. Lisäksi toiminnan ja yhteistyön tarkoituksena oli ohjaajien esittäytyminen ja toiminnan näkyväksi tekeminen, jolloin perheillä on matalampi kynnys myös itse ottaa yhteyttä.

KUVIO 1 Kehittämistyön prosessimalli

6.3 Käytännön toteutus

Perhetyön esittäytyminen Nappulakaaren ja Nappulamäen henkilökunnalle sovittiin elo-syyskuulle 2024. He kävivät molemmissa yksiköissä kertomassa toiminnastaan ja keskustelemassa henkilökunnan kanssa. Lisäksi saimme vaihtaa ajatuksia tulevasta yhteistyöstä. Keräilyämme ideoita pidimme uuden palaverin, jossa suunnittelimme yhteistyötä perheiden kanssa. Syys-lokakuussa 2024 järjestimme kolme erillistä vanhempainiltaa Nappulakaaren ja Nappulamäen perheille. Vanhempainiltoihin oli paikalle kutsuttu perheohjaaja kertomaan huoltajille heidän toiminnastaan. Perheohjaajat kertoivat erilaisista toimintamenetelmistä, joilla voivat perheitä tukea. He voivat esimerkiksi auttaa ja antaa neuvoja puhelimitse ja he voivat mennä myös perheiden koteihin käymään. Lisäksi he voivat perheen näin halutessa vierailla ja pitää palaveria päiväkodin tiloissa, jolloin myös varhaiskasvattaja pystyy paremmin osallistumaan keskusteluun ja yhteistyön suunnitteluun perheen tukemiseksi.

Jatkoimme yhteistyötä keväällä 2025 järjestämällä Nappulakaaren päiväkodissa perhekahvilan maaliskuun alussa. Siellä olivat paikalla päiväkodin henkilökuntaa, kaksi perheohjaajaa ja asiakasperheitä. Tapahtumaa mainostimme myös muille paimiolaisille perheille. Esitteen tapahtumasta veimme sovitusti myös Paimion seurakunnan sekä MLL:n perhetalon ilmoitustauluille. (Liite 1). Vanhempainiltojen ja perhekahvilan jälkeen teimme perheille palautekyselyn, jonka tarkoituksena oli selvittää perheiden näkemyksiä, kun ennaltaehkäisevä perhetyö oli tehnyt toimintaansa näkyväksi, ja kun saimme jakoon oppaamme lapsiperheiden ennaltaehkäisevistä palveluista. Kyselyn avulla halusimme selvittää ja saada palautetta myös tekemämme oppaan toimivuudesta ja tarpeellisuudesta.

7 KEHITTÄMISTYÖN TUOTOS JA ARVIOINTI

7.1 Opas kehittämistyön tuotoksena

Hyvä opas on selkeätavoitteinen ja se vastaa asiakkaiden tarpeisiin ja kysymyksiin. Opas tulisi laatia sekä mielenkiintoiseksi että vakuuttavaksi. Rakenne ei saa olla liian vaikeaselkoinen, sillä se hankaloittaa oppaan lukemista. Tekstin tulee olla selkeä ja johdonmukainen, jotta se palvelee lukijaa parhaalla mahdollisella tavalla. Hyvin suunnitellussa rakenteessa visuaaliset tekijät tukevat tekstiä ja parantavat luettavuutta. Aiheeseen liittyvät kuvat tekevät oppaasta kiinnostavamman ja rikastuttavat sen sisältöä. Hyvä opas on vaikuttava. Vaikuttavuuteen vaikuttavat esimerkiksi kirjoittajan lähestymistapa sekä oppaan tavoite. (Rentola, 2006, s. 92–107.)

Oppaan tarkoitus on antaa tietoa erilaisista ennaltaehkäisevistä palveluista lapsiperheille Paimiossa. (Liite 3). Opas sisältää myös matalankynnyksen nettisivustoja, joista vanhemmillä on mahdollisuus tarvittaessa saada tukea ja vinkkejä arjen haasteisiin. Oppaan avulla vanhemmillä on mahdollisuus löytää helposti selkeää palvelua ja apua, mitä he tarvitsevat eri elämäntilanteissa. Vanhempien on helppo käyttää opasta hyödykseen. Opasta on helppo jakaa sekä fyysisesti että sähköisesti. Sähköisenä versiona sitä on helppo päivittää, ja siihen on helppo tehdä tarvittavia muutoksia. Opas on tiivis, se on visuaalisesti selkeä ja rauhallinen ja siinä on käytetty kuvia elävöittämään tekstiä.

Tulostetut oppaat laitoimme esille päiväkodin ryhmien eteistiloihin, joissa on hylly oppaita varten. Tarvittaessa vanhemmat pystyvät hyllystä itsenäisesti ottamaan oppaan mukaansa. Ohjeistimme myös henkilökuntaa kertomaan vanhemmille oppaasta, mikäli keskusteluissa nousee esiin esimerkiksi vanhempien jaksaminen tai lasten kasvatukseen liittyvät kysymykset.

7.2 Kehittämistyön arviointi ja palaute

Asiakaskyselyyn saimme vastauksia yhteensä 38 perheeltä. Tulosten perusteella tietoisuus ennaltaehkäisevän perhetyön palveluista vaihtelee. Osa vastaajista tuntee palvelut hyvin, mutta noin 45 % ei osaa sanoa, mitä palveluja on saatavilla. Tiedotusta tulisi vastaajien mielestä lisätä erityisesti päiväkotien ja neuvoloiden kautta, jotta perheillä olisi parempi käsitys saatavilla olevasta tuesta. Yhteydenotto ennaltaehkäisevään perhetyöhön koetaan pääosin helpoksi, sillä 60 % vastaajista on melko tai erittäin samaa mieltä siitä, että yhteydenotto on vaivatonta. Kuitenkin 15 % kokee, että yhteydenotto ei ole helppoa, mikä saattaa viitata tarpeeseen selkeyttää ohjeita ja viestiä tarkemmin siitä, miten ja millaisiin tilanteisiin palvelut on tarkoitettu. Toisaalta myös perheiden kynnys yhteydenottoon saattaa edelleen olla korkea jaksamisen tai oman haastavan perhetilanteen vuoksi. Yhteistyön varhaiskasvatuksen ja ennaltaehkäisevän perhetyön välillä toivotaan jatkuvan. 60 % vastaajista kannattaa tiiviimpää yhteistyötä, mutta 40 % ei osaa ottaa kantaa asiaan. Yhteistyötä voisi perheiden mukaan kehittää esimerkiksi järjestämällä perhetyön esittelyitä päiväkodeissa ja tarjoamalla matalan kynnyksen keskustelumahdollisuuksia.

Kokemukset saadusta avusta vaihtelevat. 42 % vastaajista kokee saaneensa tukea perhetyöltä, mutta 52 % on eri tai melko eri mieltä tai ei osaa sanoa. Tämä viittaa siihen, että perhetyön palveluiden näkyvyyttä ja saavutettavuutta tulisi parantaa, jotta perheet löytäisivät avun oikea-aikaisesti. Toisaalta osa perheistä myös kokee, että perhetyön avulle ei ole ollut tarvetta. Kyselyssä esitettiin myös konkreettisia kehitysehdotuksia, kuten perhetyöntekijöiden säännölliset esittelykäynnit päiväkodeissa, selkeämpi viestintä lapsen arjen haasteiden yhteydessä ja palveluista kertominen jo varhaisessa vaiheessa. Lisäksi toivottiin monikanavaista tiedotusta esimerkiksi päiväkodin ilmoitustauluilla ja fyysisillä esitteillä sekä perhetyöntekijöiden läsnäoloa päiväkotien tuonti- ja hakutilanteissa matalan kynnyksen keskusteluja varten.

Perhetyön ja varhaiskasvatuksen yhteistyön kehittämiseksi vastaajat toivovat selkeää tiedotusta ja markkinointia, jossa esitellään tarkemmin, mitä apua on

saatavilla ja onko palvelu maksutonta. 35 % kokee saaneensa riittävästi tietoa palveluista, mikä osoittaa tarpeen lisätä tiedotusta arjen kontaktipisteissä, kuten päiväkodeissa, ja hyödyntää useampia viestintäkanavia. Toivottiin, että tiedottaminen tapahtuisi useissa kanavissa. Lisäksi vastaajat toivovat perhetyöntekijöiden säännöllisiä vierailuja päiväkodeissa ja aktiivisempaa viestintää, erityisesti silloin, kun lapsella ilmenee haasteita päivähoidossa. Palveluista kaivataan myös jatkuvia muistutuksia päiväkodin kautta sekä avointa keskustelua vanhempien, varhaiskasvatuksen ja perhetyön välillä. Näiden toimenpiteiden nähdään madaltavan kynnystä hakea apua arjen haasteisiin.

Opas koetaan pääosin selkeäksi ja informatiiviseksi, sillä 90 % vastaajista pitää opasta ytimekkäänä ja helposti lähestyttävänä. Suurin osa kokee, että oppaasta saa selkeän näkemyksen siitä, mitä ennaltaehkäiseviä lapsiperhepalveluita Paimion alueella on tarjota. Oppaan hyödyllisyydestä oman perheen tilannetta koskien 20 % kokee, että opas on erittäin hyödyllinen, mutta loput eivät joko osanneet sanoa tai eivät tällä hetkellä koe tarvetta ennaltaehkäiseville lapsiperhepalveluille.

Keräsimme palaverissa ryhmäkeskusteluna palautetta kehittämistyöstä ja oppaasta myös työyhteisöltä. Varhaiskasvatuksen henkilöstö kokee, että he ovat saaneet paljon tietoa ennaltaehkäisevän perhetyön toiminnasta ja että sitä kautta on helpompaa tarjota apua myös perheille. Luottamus ja keskusteluyhteys ovat syventyneet monien perheiden kanssa, ja huoltajat uskaltavat nyt jakaa avoimemmin perheensä haastavia tilanteita. Näin heitä voidaan ohjata avun piiriin esimerkiksi tarjoamalla keskusteluapua varhaiskasvatuksessa tai ohjaamalla itse ottamaan yhteyttä ennaltaehkäisevään perhetyöhön. Perheiden kokemus siitä, että apua voi saada ilman lastensuojelun asiakkuutta on helpottanut myös henkilökunnan työtä. Kaiken kaikkiaan koetaan, että yhteistyön kehittäminen on hyödyntänyt koko työyhteisöä sekä perheitä ja toivotaan, että jatkossa voimme ideoida uusia yhteistyömenetelmiä. Henkilöstön näkemyksen mukaan opas on kiinnostusta herättävä. Se on selkeä ja kaikki tärkeimmät asiat on nopealla silmäilyllä löydettävissä. Sähköinen versio on tarvittaessa helposti muokattavissa.

7.3 Eettisyys ja luotettavuus

Opetus ja kulttuuriministeriön asettama tutkimuseettinen neuvottelukunta TENK kuvaa hyvän tieteellisen käytännön (HTK) menettelytapoja ja toimii tärkeänä viitekehysenä muun muassa opinnäytteiden prosessissa. Tärkeimpiä periaatteita ovat tutkimusten rehellisyys ja luotettavuus, lähdeviittaukset ja plagioinnin estäminen, tutkimusetiikka ja tutkimushenkilöt, julkaisukäytännöt ja tutkimusprosessin läpinäkyvyys. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2023.)

Opinnäytetyön eettisyyden ja luotettavuuden varmistamiseksi on tärkeää laatia opinnäytetyösopimus, jossa määritellään toimeksiantajan ja opiskelijan yhteiset pelisäännöt, kuten aiheen rajaus, aikataulut, ohjaus ja tutkimustietojen käsittely. Opinnäytetyö on opiskelijan oppimisprosessi, joka kehittää ammatillista osaamista ja työelämätaitoja. Ohjaavan opettajan tehtävänä on tukea tätä prosessia ja varmistaa työn laatu, ja sekä työelämäohjaajalla että opettajalla tulee olla riittävä asiantuntemus ja pätevyys tehtävässään (Arene, 2020.)

Raportissamme kuvattiin opinnäytetyön prosessi tarkasti, mikä vahvistaa työn luotettavuutta. Etsiessämme opinnäytetyön teoreettisiin osioihin sopivia materiaaleja ja aineistoja lähteiksi, arvioimme lähteiden sopivuutta kriittisesti. Kiinnitimme lähteiden valinnassa huomiota siihen, että lähteet ovat mahdollisimman tuoreita ja alkuperäisiä. Lähteiksi valitsimme luotettavia lähteitä ja pyrimme valitsemaan niitä monipuolisesti. Pääasiassa valintamme perustui kirjallisuuteen, verkkojulkaisuihin sekä tieteellisiin julkaisuihin.

Opinnäytetyön prosessissa työn eettinen tarkastelu on osa koko prosessia ja se tulee ottaa huomioon tutkimuksen perusteiden arvioinnissa, tutkimusaineiston käsittelyssä, aineiston tulkitsemisessä ja raportoinnissa. Yleisiä kriteereitä tutkimuksen eettisyyden ja avoimuuden saavuttamisessa ovat itseohjautuvuus, kriittisyys, luotettavuus ja objektiivisuus. Tutkijoilla, tässä tapauksessa opiskelijoilla on oltava reflektioiva eli tietoinen suhde omaan tekemiseensä liittyen sekä eettinen herkkyys tutkimuksen teossa. (Tähtinen ym., 2020, s. 57–59.) Hallitsemme kehittämistyön aiheen teoreettiseen pohjan riittävän hyvin, jotta voimme olla varmoja kehittämistoiminnan käytännön toteutuksen eettisyydestä.

8 POHDINTA

Perheiden hyvinvointi ja vanhemmuuden tukeminen ovat keskeisiä tekijöitä lasten tasapainoisen kasvun ja kehityksen kannalta. Varhaisessa vaiheessa saatu tuki on oleellista ja sen avulla voidaan ennaltaehkäistä monia haasteita, jotka muuten saattaisivat kärjistyä myöhemmin. Nykypäivän erilaiset vaatimukset kasvatuksesta ja vanhemmuudesta saattavat kuormittaa perheitä monin tavoin. Lisäksi erilaiset elämäntilanteet vaikuttavat perheiden hyvinvointiin. Varhaiskasvatuksessa perheet kohdataan päivittäin ja työntekijöillä on mahdollisuus havainnoida perheiden tarpeita ja tarjota myös matalan kynnyksen tukea helpommin. Yksi merkittävä havaintomme olikin, että varhaiskasvatuksessa työntekijöillä on vahva suhde perheisiin, mutta yhteistyön kehittämiseksi tarvitaan lisää resursseja, aikaa ja tahtotilaa. Yhteistyölle on todellinen tarve, mutta sen toteutuminen vaatii sitoutumista ja avointa sekä luottamuksellista vuorovaikutusta kaikkien tahojen välillä. Jotta perheiden kynnyksessä ottaa yhteyttä perhetyön palveluihin madaltuisi, edellyttää se myös sitä, että palvelut ovat selkeästi esillä ja helposti lähestyttäviä.

Tulevina varhaiskasvatuksen sosionomeina haluamme vastata perheiden tarpeisiin ja tukea heitä ennaltaehkäisevästi muuttuvissa elämäntilanteissa. Erilaiset haasteet lapsen käytöksessä tai vanhemmuudessa monesti saattavat johtua siitä, että arki on kiireistä ja osittain suorittamista. Ei ehditä pohtimaan omia tai lapsen tarpeita tai koetaan, että pettymysten tuottaminen ja rajojen asettaminen on ikävää. Olemme myös huomanneet, että keskustelu ja pienet vinkit arkeen sekä apu silloin kun sitä tarvitaan ovat hyvin tärkeitä. Varhaiskasvatuksen resurssit eivät yksin riitä perheiden arkeen jalkautumiseen, vaan päätehtävämme on tukea lapsen kasvua ja kehitystä sekä tarjota keskusteluapua huoltajille. Mitä enemmän pystytään tukea antamaan ennaltaehkäisevästi, sitä pienemmillä asioilla voidaan vaikuttaa ja sitä vähemmän tarvitaan tehokkaampia keinoja myöhemmin, silloin kun asiat ovat jo edenneet vakavaan pisteeseen. Emme kuitenkaan ole perhetyön ammattilaisia, emmekä voi tarjota kotiin vietäviä palveluja. Siksi tämä yhteiskehittämisen malli vastasi tarpeeseen parhaiten.

Opinnäytetyötä tehdessämme syvennyimme perheiden hyvinvoinnin merkitykseen ja kehitimme konkreettisia ratkaisuja ennaltaehkäisevän perhetyön ja varhaiskasvatuksen välisen yhteistyön vahvistamiseksi. HavaitSIMME, että monialainen yhteistyö ja eri toimijoiden tiivis kumppanuus voivat parantaa merkittävästi palveluiden saavutettavuutta ja tehokkuutta.

Oppaaseen kokosimme yhteen saatavilla olevia lapsiperheiden ennaltaehkäiseviä palveluita ja teimme ne näkyvämmäksi sekä perheille että varhaiskasvatuksen ammattilaisille. Oppaan laatimisessa otimme huomioon palveluiden saavutettavuuden, selkeyden ja käytännönläheisyyden. Halusimme, että se palvelee mahdollisimman laajaa kohderyhmää. Oppaan laatiminen auttoi myös meitä hahmottamaan laajemmin ennaltaehkäisevien palveluiden kokonaisuutta. Lisäksi kehityimme tiedonhakutaidoissamme sekä taidoissa viestiä selkeästi ja ytimekkäästi.

Oma ammatillinen kehittymisemme on edistynyt merkittävästi opinnäytetyöprosessin aikana. Olemme oppineet ymmärtämään varhaisen tuen merkitystä ja haasteita sen toteuttamiseen liittyen. Olemme saaneet syvällisempää näkemystä siitä, miten alan ammattilaiset voivat moniammatillisesti tukea toisiaan ja jakaa asiantuntemustaan lasten ja perheiden hyväksi. Prosessin aikana olemme kehittäneet kykyämme reflektoida omaa työtämme ja ammatillista kasvuamme. Lisäksi yhteistyö- sekä projektinhallintataitomme ovat kehittyneet prosessin edetessä.

Toivomme, että työmme myötä syntynyt yhteistyömalli voisi jatkossakin auttaa varhaiskasvatuksen henkilöstöä ja ennaltaehkäisevää perhetyötä tukemaan perheitä paremmin ja toimimaan myös pohjana laajemmalle kehittämistyölle. Lisäksi olisi tärkeää jatkaa yhteistyömallien kehittämistä ja arvioida niiden vaikuttavuutta pitkällä aikavälillä. Perheiden hyvinvoinnin tukeminen ja varhaisen tuen kehittäminen on ollut meille arvokas oppimiskokemus sekä ammatillisessa että henkilökohtaisessa mielessä.

LÄHTEET

- Ahonen, L. (2017). *Haastavat kasvatustilanteet*. PS-kustannus.
- Ainscow, M. (2019). Inklusio ja inklusiivinen varhaiskasvatus. Teoksessa P. Pihlaja & R. Viitala (toim.), *Varhaiserityiskasvatus*. PS-kustannus.
- Arene. (2020). Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry.
https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTI-KORKEAKOULU-JEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTI-SET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?_t=1578480382
- Aron, E., Tobón, A., Finelli, J., & Romanowich, M. (3.7.2024). Serving families where they live: Supporting multigenerational health during infancy and early childhood through community-centered approaches. *Child and adolescent psychiatric clinics of North America*. Volume 33, issue 3.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1056499324000361?via%3Dihub>
- Guralnick, M. & Bruder, M. B. (2019). Inklusio ja inklusiivinen varhaiskasvatus. Teoksessa P. Pihlaja & R. Viitala (toim.), *Varhaiserityiskasvatus*. (s. 59). PS-kustannus.
- Helminen, J. (2021). Varhaiskasvatuksen sosionomi - osallistavan työn ja verkostotyön asiantuntija. Teoksessa V. Lund, & P. Väliäho (toim.), *Uudet tuulet-varhaiskasvatus matkalle tulevaisuuteen*. (luku 2). Laurea-ammattikorkeakoulu.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/424508/Laurea_julkaisut_162.pdf?sequence=5&isAllowed=y
- Holmikari, J., & Kanervo, R. (23.11.2022). Varhaiskasvatuksen sosionomi lasten ja perheiden hyvinvoinnin tukijana. *Laurea Journal*. <https://journal.laurea.fi/varhaiskasvatuksen-sosionomi-lasten-ja-perheiden-hyvinvoinnin-tukijana/#07232c9e>
- Kalland, M. (2019). Vahvuutta vanhemmuuteen tutkimuksen tuloksia: perhekahvila ja mentalisaatio. Teoksessa T. Hakulinen, T. Laajasalo, & J. Mäkelä (toim.), *Vanhemmuuden ja parisuhteen tuen vahvistaminen*.

- 39 Teoriasta käytäntöön (s. 38–44). Ohjaus 9/2019. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/138389/URN_ISBN_978-952-343-357-1.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Kalmari, H. (2024). Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma 2020–2023. Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia yhdessä! Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/149808/URN_ISBN_978-952-408-353-9.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Karvonen, S., Kestilä, L., & Saikkonen, P (toim.). (2022). *Suomalaisten hyvinvointi 2022*. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Keisala, S., Marttila-Ojala, M., & Berg, M. (12.6.2024). *Varhaiskasvatuksen sosionomi lapsen ja perheen hyvinvointitukijana*. <https://dialogi.diak.fi/2024/06/12/varhaiskasvatuksen-sosionomi-lapsen-ja-perheen-hyvinvoinnin-tukijana/>
- Keskitalo, E. (2021). Yhteiskehittämisen tausta ja käsite. Teoksessa E. Keskitalo & P. Vuokila-Oikkonen (toim.), *Yhteiskehittämällä ratkaisuja sote-palveluihin. Kansalaiset ja palvelunkäyttäjät mukaan kehittämiseen*. (s. 12–22). Diakonia ammattikorkeakoulu. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/740368/DIAK_Ty-oelama25_web.pdf?sequence=6&isAllowed=y
- L 540/2018. Varhaiskasvatuslaki 13.7.2018/540. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20180540>
- L 417/2007. Lastensuojelulaki 13.4.2007/417. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>
- L 1301/2014. Sosiaalihuoltolaki 30.12.2014/1301. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141301#L3P18>
- Lahtela, J. (1.11.2022). *Lasten hyvinvoinnin mittaaminen ei ole yksinkertainen tehtävä*. <https://stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2022/lasten-hyvinvoinnin-mittaaminen-ei-ole-yksinkertainen-tehtava>
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto. (21.1.2024). *MLL:n strategia*. <https://www.mll.fi/tietoa-mllsta/organisaatio/mln-strategia/>

- Mielenterveystalo. (i.a.). *Lapsen haastava käytös*. Saatavilla 30.3.2025.
<https://www.mielenterveystalo.fi/fi/aggressio-vakivalta/lapsen-haastava-kaytos>
- Monimuotoiset perheet-verkosto. (2024). *Monimuotoiset perheet varhaiskasvatuksessa. Opas kasvatusalan ammattilaisille*. Sopiva Desing.
https://www.monimuotoisetperheet.fi/wp-content/uploads/2024/10/varhaiskasvatusopas_A5_2024_web.pdf
- Nivala, E., & Rönkkö, S. (2021). Varhaiskasvatuksen sosionomin asiantuntijuus ja sosiaalipedagoginen osaaminen. Teoksessa E. Fonsèn, M. Koivula, R. Korhonen, & T. Ukkonen-Mikkola (toim.), *Varhaiskasvatuksen asiantuntijat. Yhteistyössä eteenpäin*. (s. 127–146). Suomen Varhaiskasvatus ry.
- Opetushallitus. (2022). *Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022*. Määräykset ja ohjeet 2022:2a. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2022_2.pdf
- Opetushallitus. (2025). *Mitä on varhaiskasvatus?* <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/mita-varhaiskasvatus>
- Pitkänen, S., Ranta, T., Mäkkylä, K., Aro, R., Aro, N., Kortelainen, J., Koski, N., & Stenvall, J. (2024). *Lasten ja perheiden sosiaalipalvelut. Varhaisen tuen tilannekuva ja kehittämistarpeet*. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2024:15. Valtioneuvosto.
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165618/VNTEAS_2024_15.pdf
- Pulkkinen, L. (2022). *Lapsen hyvinvointi alkaa kodista*. PS-kustannus
- Rantala, A., & Uotinen, S. (2022). Varhaiskasvattajan ja perheen yhteistyön merkitys. Teoksessa P. Pihlaja, & R., Viitala (toim.), *Varhaiserityiskasvatus* (s. 139–155). PS-Kustannus.
- Rentola, M. (2006). Hyvä opas. Teoksessa R. Jussila, E. Ojanen, & T. Tuomi (toim.), *Tieto kirjaksi* (s. 92–107). Kansanvalistusseura.
- Seppänen, H., Simola, T., & Liukkonen, T. (2021). Lapsen ja perheen tukena (3. uud. p.). Sanoma Pro.
- Suomen ammattikorkeakoulujen sosiaalialan koulutuksen verkosto. (2023). *Varhaiskasvatuksen sosionomin*

kompetenssit. <https://www.sosiaalialanamkverkosto.fi/wp-content/uploads/2023/12/Varhaiskasvatuksen-sosionomikompetenssit-2023.pdf>

- Suomen mielenterveys ry. (i.a.). *Nepsy-häiriöiden ja mielenterveyden yhteys.* Saatavilla 30.3.2025. <https://mieli.fi/materiaalit-ja-koulutukset/tietoa-mielenterveyden-vahvistamisesta/lapset-ja-nuoret/neuropsykiatriaset-hairiot/ne/>
- Suomen vanhempainliitto ry. (i.a.). *Päiväkoti yhteisönä.* Saatavilla 11.1.2025. <https://vanhempainliitto.fi/vanhempainliiton-toiminta/varhaiskasvatus/paivakoti-yhteisona/>
- Talentia ry. (2022). *Sosionomit varhaiskasvatuksessa. Opas työntekijöille ja työnantajille.* Punamusta oy. <https://talentia.lukusali.fi/#/reader/3c282abe-b694-11ed-8b29-00155d64030a>
- Talentia ry. (i.a.). *Varhaiskasvatuksen sosionomi.* Saatavilla 6.1.2025. <https://www.talentia.fi/nain-vaikutamme/talentia-vaikuttaa-varhaiskasvatuksessa/varhaiskasvatuksen-sosionomin-tehtava-kuva/>
- Terveyden ja hyvinvoinninlaitos. (THL). (10.4.2024). *Lasten mielenterveys ja mielenterveyden häiriöt.* <https://thl.fi/aiheet/mielenterveys/mielenterveyshairiot/lasten-mielenterveys-ja-mielenterveyden-hairiot>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (THL). (2.12.2024). *Kasvatus- ja perheneuvonta.* <https://thl.fi/aiheet/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/sosiaalipalvelut/kasvatus-ja-perheneuvonta>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (THL). (2.12.2024). *Perhetyö.* <https://thl.fi/aiheet/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/sosiaalipalvelut/perhetyo>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (THL). (14.12.2018). *Yhteiskehittäminen.* <https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/sosku/sosiaalisen-kuntoutuksen-opas/yhteiskehittaminen>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (THL). (2023). *Neurokirjon lasten ja nuorten palvelut hyvinvointialueilla.* Työpaperi 41/2023. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/147711/URN_ISBN_978-952-408-216-7.pdf?sequence=1

- Terävä, J., & Böök, M-L. (2022). Moninaiset perheet ja varhaiskasvatus. Teoksessa M. Koivula, A. Siippainen, & P. Eerola-Pennanen (toim.), *Valloittava varhaiskasvatus. Oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia* (luku 4). Vastapaino.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (9.10.2023). *Hyvä tieteellinen käytäntö*. <https://tenk.fi/fi/tiedevilppi/hyva-tieteellinen-kaytanto-htk>
- Tähtinen, J., Laakkonen, E., & Broberg, M. (2020). *Tilastollisen aineiston käsittelyn ja tulkinnan perusteita*. Turun yliopiston kasvatustieteiden laitos.
- Ukkonen-Mikkola, T., Yliniemi, R., Wallin, O., & Kinnunen, P. (2021). Kohti muuttuvaa moniammatillisuutta. Teoksessa E. Fonsèn, M. Koivula, R. Korhonen, & T. Ukkonen-Mikkola (toim.), *Varhaiskasvatuksen asiantuntijat. Yhteistyössä eteenpäin*. (s. 71–84). Suomen Varhaiskasvatus ry.
- Valtioneuvosto. (10.5.2024). *Tutkimus: Suomessa tarvitaan parempaa varhaista tukea lapsiperheille*. <https://valtioneuvosto.fi/-/tutkimus-suomessa-tarvitaan-parempaa-varhaista-tukea-lapsiperheille>
- Valtioneuvosto. (20.6.2023). *Vahva ja välittävä Suomi*. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023. (s.33). Valtioneuvoston julkaisu 2023:58. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165042/Paaministeri-Petteri-Orpon-hallituksen-ohjelma-20062023.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Varsinais-Suomen hyvinvointialue. (2025). *Ennaltaehkäisevä perhetyö*. <https://www.varha.fi/fi/palveluhakemisto/ennaltaehkaiseva-perhetyo>
- Verkanappulat Oy. (i.a.). *Pienin askelin-suurin sydämin*. Saatavilla 16.3.2025. <https://verkanappulat.fi/>

LIITE 1. Perhekahvilan esite

PERHEKAHVILA

Tervetuloa
**Nappulakaaren päiväkodin ja
Varhan ennaltaehkäisevän
perhetyön**
yhteiseen aamuperhekahvilaan ti
4.3. klo 9.00-11.00
Nappulakaari, Mäkiläntie 4

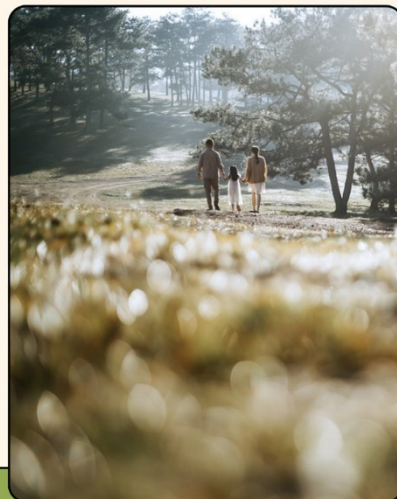
- Perhetyö esittäytyy
- Kahvia, mehua ja pikkuleipiä
- Leikkiä ja yhdessäoloa
- Mahdollisuus tutustua päiväkotiin

LIITE 2. Palautekysely vanhemmille

1. Tiedättekö, millaisia palveluja ennaltaehkäisevä perhetyö tarjoaa?
2. Koemme että meidän on tarvittaessa helppo ottaa yhteyttä ennaltaehkäisevään perhetyöhön.
3. Mielestämme olisi hyödyllistä, että varhaiskasvattajat tekisivät enemmän yhteistyötä ennaltaehkäisevän perhetyön kanssa.
4. Olemme saaneet riittävästi tietoa ennaltaehkäisevän perhetyön palveluista.
5. Olemme saaneet apua ja tukea perhetyöltä.
6. Opas on mielestämme ytimekäs ja helposti lähestyttävä.
7. Opas sisältää tarpeeksi tietoa ennaltaehkäisevistä lapsiperhepalveluista
8. Opas tuntuu hyödylliseltä perheemme tarpeiden kannalta.
9. Koemme, että opas auttaa ymmärtämään paremmin, mitä ennaltaehkäisevät lapsiperhepalvelut ovat.
10. Miten yhteistyötä perhetyön ja varhaiskasvatuksen välillä voisi kehittää, jotta se olisi entistä hyödyllisempää perheellesi.

LIITE 3. Opas Paimion ennaltaehkäisevistä lapsiperhepalveluista

LÄHTEET
www.paimio.mll.fi
www.paimionseurakunta.fi
www.varha.fi

Heidi Aarrekorpi
Taru Kinnunen
DIAK 2025

Ennaltaehkäisevät lapsiperhepalvelut Paimion alueella

Tämä esite on koottu tukemaan Paimion lapsiperheitä tarjoamalla tietoa ennaltaehkäisevistä palveluista, jotka voivat helpottaa arkea ja tarjota apua erilaisiin elämäntilanteisiin.

Ennaltaehkäisevä perhetyö, Varha

Ennaltaehkäisevä perhetyö on Varsinais-Suomen hyvinvointialueen lapsiperheille tarjoamaa matalan kynnyksen palvelua.

Tukea, neuvontaa ja ohjausta

- arjen haasteisiin
- vanhemmuuteen
- parisuhteeseen
- kriisi- ja muutostilanteisiin

Palvelu on maksuton ja voit itse ottaa yhteyttä numeroon:
040 3555184

Ma klo 12.00-14.00
Ke klo 9.00-11.00
Pe klo 10.00-12.00
www.varha.fi

MLL, Perhetalo Hattara

Viikkotominta

- MA puuhakerho pienille, 2,5-3v
- Ti 1 euron aamupala
- KE puuhakerho isoille, 4-6v
- TO perhekahvila alle 1-vuotiaiden perheille
- PE touhutupa

Kuukausitoiminta

- Koululaisten aamukerho ma-pe
- Tukioppilastoiminta
- Kummilapsitoiminta
- Kylämummi ja -vaari -toiminta
- Ensistynnyttäineiden ryhmä
- Isä - lapsi -toiminta
- Lasten syntymäpäiväjuhlat

Yhteystiedot

Myllyhaantie 5, 21530 Paimio
Toiminnanohjaaja Salla Järvinen
perhetalohattara@gmail.com
sallajarvinen1@gmail.com
puh. **0400 415 475**
www.paimio.mll.fi

Asiakasohjaus Soihtu, Varha

Ota yhteyttä

- jos olet huolissasi omasta tai lastesi tilanteesta tai läheistesi tilanteesta
- sinulla tai perheelläsi ei ole asiakkuutta sosiaalihuollossa tai lastensuojelussa

-asiakkaan kuuleminen
-palvelutarpeen arviointi
-yhteistyö terveydenhuollon tai viranomaisten kanssa
-avun ja tarvittavien palveluiden toteutumisen varmistaminen

Yhteydenotto:

Omaolon Muu yhteydenotto -lomake
(www.omaolo.fi)
tai
Varha sovellus (digi.varha.fi)

P. 02 410 7303

Paimion seurakunta

Yhdessäoloa ja tekemisen riemua lapsille ja lapsiperheille.

Perhekerhot - maanantaisin Paimiossa, perjantaisin Sauvossa

Perheleirit - pikkulapsiperheille rentouttavaa yhdessäoloa leirikeskus Rantalassa, Hirvonpääntie 560

Perheillat - yhdessäoloa pelaillen, leikkien, ulkoillen ja askarrellen

Äitiipiirit - keskustelua ja rentoutumista äitien kesken

Yhteystiedot

Perhetyönohjaaja Sirkku Nyman
p. 050 342 8093
sirkku.nyman@evl.fi
www.paimionseurakunta.fi

Lapsiperheiden kotipalvelu, Varha

Perheen erityiseen tarpeeseen

- synnytyksen jälkeinen haasteellinen tilanne
- vanhemman sairaus tai uupumus
- perheen tilapäinen kuormittava elämäntilanne
- muu vanhemman toimintakyvyn aleneminen

Palvelu sisältää lastenhoitoa, apua kotitöissä tai muuta tukea perheen arkeen.

Palvelu voi olla **maksutonta** sosiaalihoitolain palvelua tai **maksullista** palvelua, jolloin kunta voi myöntää palvelusetelin ja asiakas maksaa omavastuun tai asiakas voi itse ostaa palvelun yksityiseltä toimijalta.

Varhan palvelunumero:
040 355 5184
Ma-Pe 11.00-12.00
www.varha.fi

Palveluita verkossa

Verkosta löytyviä ennaltaehkäiseviä palveluita lapsiperheille ovat mm:

www.mielenterveystalo.fi

www.mieli.fi

www.mll.fi/vanhemmille

www.sos-lapsikyla.fi/vanhemmuudenapuu/

